

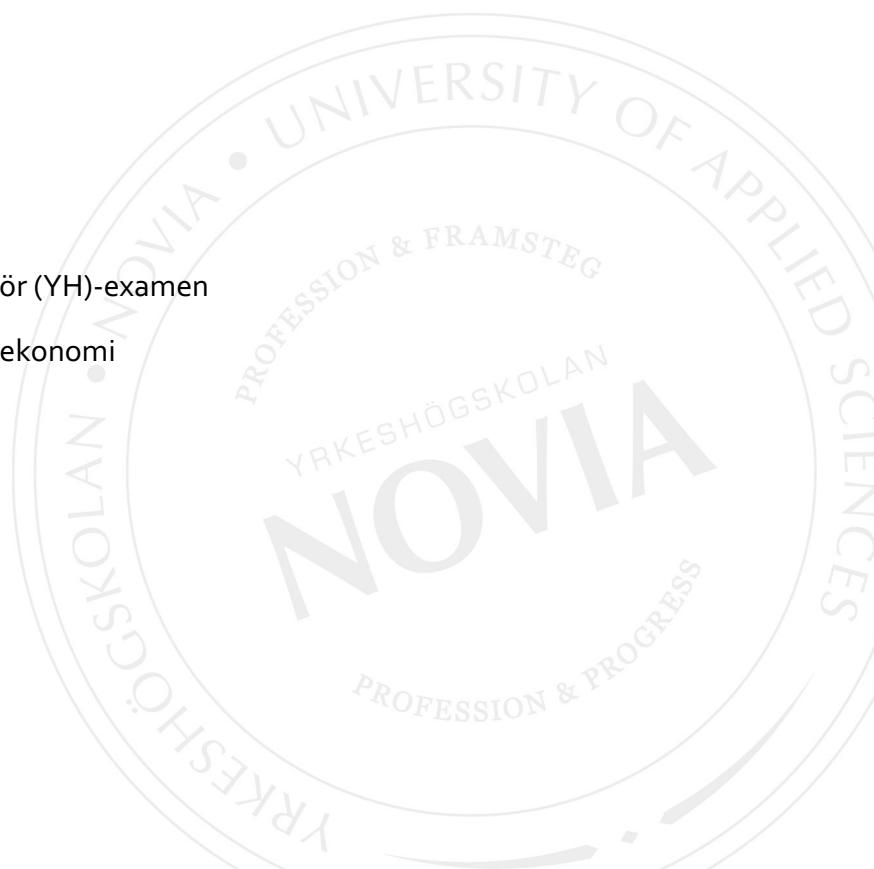
Kunde Gigantti Vaasa Oy arbeta kontantlöst?

Niklas Back

Examensarbete för Ingenjör (YH)-examen

Utbildningen Produktionsekonomi

Vasa 2019



EXAMENSARBETE

Författare: Niklas Back

Utbildning och ort: Produktionsekonomi, Vasa

Handledare: Mikael Ehrs

Titel: Kunde Gigantti Vaasa Oy arbeta kontantlöst?

Datum 14.4.2019 Sidantal 23

Abstrakt

I detta examensarbete studeras möjligheten samt riskerna med att hemelektronikåterförsäljaren Gigantti Vaasa Oy skulle arbeta kontantlöst. Arbetet utförs genom att studera historisk utveckling för kontantbetalning samt butikens försäljning utgående från butikens egna butikssystem för åren 2013–2018. Utgående från ovannämnda siffror uppgörs trender för hur användningen av kontanta pengar samt butikens försäljning utvecklas längs med åren, ända fram till år 2029. Utgående från dessa görs en lönsamhetsvärdering över att motta kontanter som betalningsmedel.

I arbetet analyseras även totalkostnader som uppkommer från kontanta kassor vilka sedan jämförs mot kostnader för kortbetalningar. I arbetet konstateras att det år 2028 enligt trenden inte längre finns konsumenter som betalar med kontanter och att det senast då lönar sig att övergå till att arbeta kontantlöst. Arbetet grundar sig endast på historisk utveckling.

Språk: svenska
valuta

Nyckelord: kontantlöshet, hemelektronik, försäljning, digital

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Niklas Back

Koulutus ja paikkakunta: Tuotantotalous Vaasa

Ohjaaja(t): Mikael Ehls

Nimike: Voisiko Gigantti Vaasa Oy työskennellä ilman käteistä rahaa?

Päivämäärä 14.4.2019 Sivumäärä 23

Tiivistelmä

Opinnäytetyössä tutkin Gigantti Vaasa Oyn mahdollisuuksia sekä riskejä liittyen käteiseen rahaan maksutapana. Työ suoritetaan tutkimalla käteisrahan osuutta kokonaismyynteistä sekä myymälän kokonaismyyntejä vuosina 2013-2018. Perustamalla historialliseen kehitykseen perustuva trendi voimme tutkia kuinka suuri osuus käteisellä rahalla on tulevaisuudessa ja miten kannattavaa se on pitää maksutapana, jos suunta pysyy samana kuin mitä se näiden vuosien aikana on ollut. Työssä vertailen kokonaiskustannuksia sekä käteisellä kassalla että maksupäätteellä ja nämä ovat osa kannattavuusanalyysiä. Työssä käy ilmi, että trendien mukaan käteinen raha jää kokonaan pois vuonna 2028 ja viimeistään silloin kannattaa harkita käteiskassojen poisjättämistä ja vastaanottaa jatkossa vain korttimaksuja tai muita maksutapoja. Työ perustuu trendeihin ja historiallisiin lukuihin.

Kieli: ruotsi
myynti

Avainsanat: käteinen raha, digitaali valuutta, kodin elektroniikka,

BACHELOR'S THESIS

Author:

Degree Programme: Industrial management and Engineering, Vaasa

Supervisor(s): Mikael Ehls

Title: Could Gigantti Vaasa Oy Work Without Cash?

Date 14.04.2019 Number of pages 23

Abstract

In this thesis I am studying the possibility and risks involved for the electronics retailer Gigantti Vaasa oy to remove the option for the customer to pay for their products with cash. The study is done by looking at historical developments in both cash use and in sales total. By creating trends based on those developments we can make a prediction for what it might look like in the future.

Together with these trends I'm going to compare the costs of having cash as a payment method versus the costs of card payments. Based on these factors it looks like 2028 is going to be the year when customers wallets won't carry cash no more, which means that this would be the latest year to put the cash away and accept card payments and other methods only. The thesis is based only on earlier years' developments and trends.

Language: swedish

Key words: cash, Digital currency, electronics, sales

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Problem	2
1.2	Syfte	2
1.3	Avgränsningar	3
2	Företaget	4
3	Teori	6
3.1	Transaktionernas digitalisering	6
3.1.1	Framtiden	8
3.2	Kortbetalning	9
3.3	Nets	10
3.4	Aktiiviraha	11
3.5	Collector Bank	11
3.6	Klarna Bank	11
3.7	Risker	11
4	Metodik	13
5	Resultat	14
5.1	Fördelningen av betalningsmetoder	14
5.2	Kostnader för kontanter	14
5.3	Kostnader för kortbetalningar	16
5.4	Analys	16
6	Sammanfattning	16
7	Litteraturförteckning	17

1 Inledning

Världen blir allt mer digital för var dag som går, traditionaliteter faller bort och nytt kommer som ersättning. Ännu före 1950-talet betalade man med kontanta pengar vart än man gick och var man än handlade, tills Frank McNamara år 1956 i USA lanserade Diners Club-kortet utan någon aning om hur stort detta var på väg att bli (Maksukortti, 2018). Över 60 år senare har kontokorten gjort enorma framsteg och auktoriseringen för en betalning görs inom några sekunder och man kan till och med betala för sina inköp utan att lägga in kortet i maskinen, dvs med närbetalning. Förutom betalkort kan man i dagens läge betala med sin mobiltelefon eller till och med sin klocka, via flera olika aktörer. Man kan betala sin parkeringstid med kort och man kan betala för sin läsk ur läskautomater med sin mobil.

När vi kommit såhär långt i utvecklingen av betalningsmedel kan man fråga sig varför vi fortfarande bär på kontanta pengar då de är så otroligt ohygieniska, opraktiska samt osäkra. Trots detta cirkulerar det enligt European Central Banks, senare kallat ECB, rapport i dagens läge 21,807,544,796 sedlar och 130,165,862,006 mynt vilka har ett gemensamt värde på 1232 miljarder euro var sedlarna utgör 97,6% av det totala värdet (European Central Bank, 2018). Ett totalt värde på 1232 miljarder euro indikerar på en starkare användning av kontanter än vad Esselink och Hernánandez konstaterade i sin undersökning för ECB; Henk Esselink och Lola Hernández gjorde år 2016 en undersökning över kontanta transaktioner som visar att av alla transaktioner i Finland vars värde överskred 100€ under detta år gjordes endast 11 % med kontanter (Esselink & Hernández, 2017). Med en trend för minskad användning av kontanter kan man börja fråga sig varför vi ännu också använder kontanta kassor då det som betalningsmedel är på väg att försvinna förr eller senare.

Detta är något jag har funderat på redan ett längre tag på mitt jobb på Gigantti i Vasa, var vi upplever samma sak som Esselink och Hernández har konstaterat i sin undersökning. Kontanta pengar var för företagen tidigare ett smartare betalningsalternativ i och med att man inte behöver betala några avgifter åt bankerna för transaktionerna. Men eftersom andelen kontanta betalningar nuförtiden är så liten måste man börja fundera på om det är lönsamt att ha kassapersonal som räknar kassor, anlita transportörer för pengarna samt köpa och underhålla dyra kassaskåp för förvaring av pengarna.

1.1 Problem

Att klara sig som återförsäljare inom elektronikbranschen är inte längre en självklarhet. Man måste ständigt kunna svara på konkurrenternas trick och man måste konstant hitta på nya sätt att tjäna pengar och göra vinst på. En ännu större utmaning är att spara in på utgifter samtidigt som man försöker förverkliga de två ovannämnda. En stor utgift och en överflödig faktor som butiker i dagens läge tar i beaktande men som inte längre används i samma skala som förr är kontanta pengar. Kontanta pengar sitter med några nackdelar trots att det som betalningsmetod ännu för vissa kan kännas som det enda alternativet:

Kontanta kassan är ett lockande byte för en rånare som söker en snabb lönedag och utgör en stor risk för arbetarna som även kräver någon form av skolning för att kunna handla rätt om man blir utsatt för en hotfull situation. Kontanta pengar bär på bakterier i och med att de växlar mottagare med jämna mellanrum vilket utgör en hälsorisk för kassapersonalen som tar emot och ger ut pengar.

Kontanta kassor ska räknas manuellt och bokföras, samt ofta även anlitas ett säkerhetsklassificerat företag som transporterar pengarna från ett ställe till ett annat. Alla dessa saker är utgifter för företaget på ett sätt eller ett annat och om man beaktar hur liten del av de totala betalningarna man har per dag som består av kontanta pengar kan man fråga sig ifall det är lönsamt att ta emot kontanta betalningar eller endast hålla sig till kortbetalningar och fakturor.

1.2 Syfte

Tanken är att man med hjälp av detta arbete kan få en överblick över för- samt nackdelarna i att avstå från kontanta betalningar i Gigantti Vasa Oy och istället förhålla sig helt till digital valuta. I ett större perspektiv kan arbetet även gynnas i hela kedjan i och med att butikerna i stort sett fungerar på samma sätt.

Syftet var även att man utgående från arbetet klarar av att utgöra ungefär hur trenden för kontanter ser ut och därmed klara av att konstatera när senast det lönar sig att lämna bort kontanterna.

Frågorna jag siktar på att få svar på i examensarbetet är:

- Är det lönsamt för Gigantti Vaasa Oy att avstå från kontanta betalningar?
- Om svaret på föregående är nej, isåfall när kunde det bli lönsamt?
- Hur mycket kunde man spara på att avstå från kontanter?
- Vilka risker finns det med att endast använda sig av digital valuta?

Arbetet kommer att göras med hjälp av case-studier, intervjuer samt teori angående kontant betalning och dess framtida vikt inom konsumentinriktad försäljning. I arbetet blir försäljningssiffror analyserade samt nuvarande kostnader för kontanter kalkylerade.

1.3 Avgränsningar

I arbetet kommer jag inte beakta kryptovalutor i samma skala som de andra valutorna, i och med att kryptovalutan är riktad för användning mellan två användare (P2P) och har dessutom ett värde som varierar betydligt kraftigare än en s.k. normal valuta. Kryptovalutor är dessutom svåra att implementera i ett butikssystem och lämpar sig därför bättre som ett alternativ för utveckling av arbetet.

Arbetet är även riktat specifikt mot butiken i Vasa och jag kommer rikta ytterst lite fokus på kedjan som en helhet.

Arbetet avgränsas till åren 2013-2018 och kommer inte beakta något utanför detta tidsintervall. Orsaken är att butikssystemet inte ger noggranna siffror längre bak än så. Siffrorna som används i arbetet för att studera utvecklingen hos Gigantti Vaasa tas ur butikens egna butikssystem.

2 Företaget

Dixons Carphone är ett företag inom hemelektronik som blev till år 2014 i och med en sammanfogning av Dixons Retail, grundat 1937, och The Carphone Warehouse (grundat 1989) som skedde år 2014. Konsernen har idag över 47000 anställda i över 2100 butiker som är uppdelade i flera olika butikskedjor: Carphone Warehouse, Currys Digital, PC World, Team Knowhow, Dixons Travel, iD Mobile samt Elkjöp.

Gigantti Vaasa Oy är dåigen en av de 41 butiker som konsernen Elkjöp har i Finland, vilka går under namnet Gigantti. Konsernen är uppbyggd på följande sätt:

- Norge "Elkjöp" 144 butiker
- Danmark "Elgiganten" 38 butiker
- Finland "Gigantti" 41 butiker
- Sverige "Elgiganten" 165 butiker
- Island "Elko" 4 butiker
- Färöarna "Eding" 2 butiker
- Grönland "Elgiganten" 2 butiker

Kedjan hade sin start i Norge år 1962 och den första butiken att öppna sina dörrar i Finland var Gigantti Tammisto. Butiken i Vasa öppnades i sin tur år 2006. 19 av 41 butiker i Finland är franchise-företagare vilket betyder att de ägs av privatpersoner och inte av kedjan Gigantti. Deras resultat räknas därmed inte till Giganttis utan de är egna företag som går under kedjans namn. Utöver butikerna finns det även en nätbutik som har en stor del av försäljningen.

Gigantti säljer hemelektronik vilka är indelade i fem olika sektorer huvudsektorer. Stora vitvaror, små vitvaror, ljud och bild, telefoner samt datorer. Till alla sektorer hör även tillbehör till huvudprodukterna samt installationstjänster. Sortimentet utvecklas konstant för att anpassa sig till konkurrenterna.

Gigantti är riktat mot både företags- samt privatkund och det finns ett skilt team som har hand om företagsförsäljning vilket brukar gå till på ett mer avancerat sätt än med en normal konsument. Till Giganttis privatkunder hör alla åldersgrupper. Kedjan omsatte 563,5 miljoner euro år 2017 med en rörelsevinst på 7,8 miljoner euro.

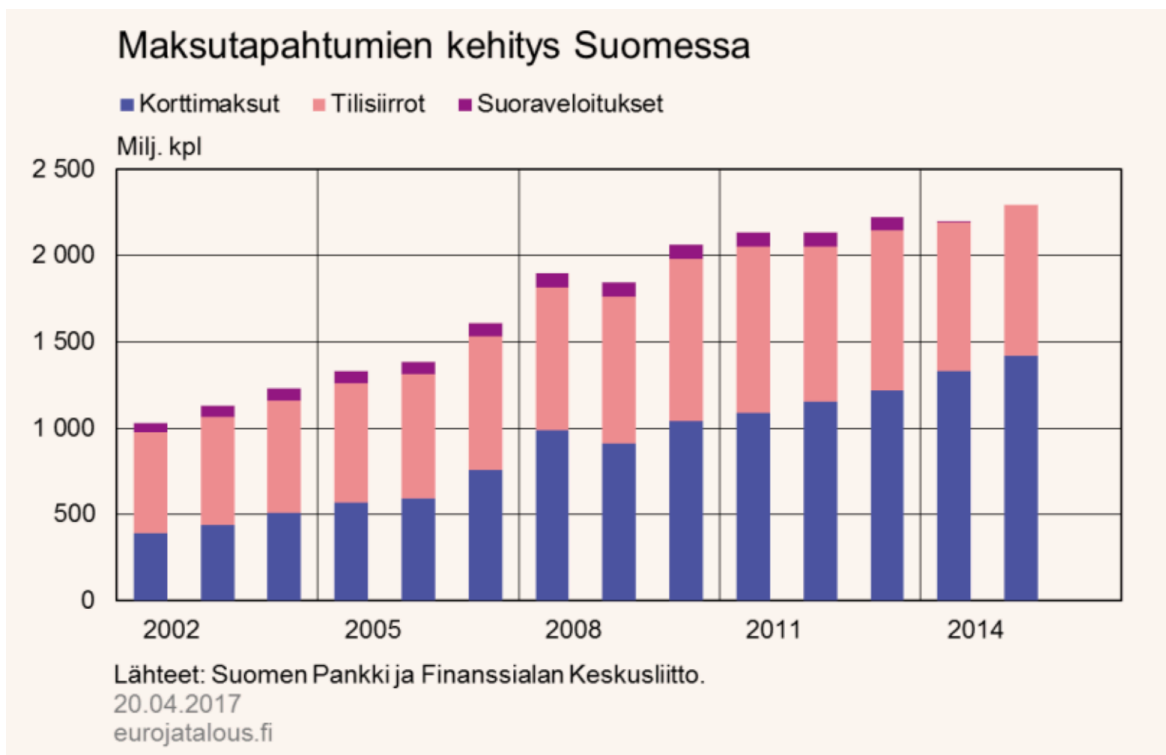
3 Teori

Det finns flera olika betalningsmetoder som man kan använda sig av hos Gigantti, och nedan presenteras alla aktiva alternativ. En faktura beviljas inte oberoende av situation åt en privatkund av Gigantti själv utan kredit blir alltid beviljat av en tredje part vilket i alla Giganttis fall är finansbolag. Alternativt kan man sköta betalningen vid kassan antingen med kontanta pengar eller med kortbetalning.

Med termen ”kontanter” menas pengar som är direkt tillgängliga. Med detta menas oftast sedlar och mynt. Kontanter anses vara raka motsatsen till betalkort och checker. Kontanter utges i de flesta fall av en centralbank var staten står i garanti för deras värde. I historiska fall har även privata banker gett ut pengar. (Käteinen, 2018)

3.1 Transaktionernas digitalisering

Kari Kemppainen, seniorrådgivare för Finlands Bank, har skrivit en artikel om betalningsmetodernas utveckling över de senaste åren. Artikeln refererar till en undersökning som gjordes år 2017 vars data samlades ända från år 1999.



Figur 1 Statistik över betalningsmetoder i Finland.

Trots att mobiltelefonbaserade betalningsmetoder inte beaktas i undersökningen framgår det tydligt att digitala betalningsmetoder har ökat avsevärt inom de 14 år som beaktas i undersökningen. Man kan ur figur 1 avläsa att man år 2015 gjorde ca 1,4 miljarder debet- och kreditbetalningar med kort medan man år 2002 endast gjorde cirka 0,4 miljarder motsvarande betalningar. Detta innebär en 250 % ökning på 13 år.



Figur 2 Jämförelse av betalningsmetodernas användning för vardagliga inköp.

Figur 2 visar tydligt hur betalningsmetoden för vardagliga inköp har stigit kraftigt från år 1999 till 2014. År 1999 använde ca 20 % av de som svarade kortbetalning för sina inköp och ca 70 % använde kontanter. År 2014 är det nästan tvärtom; ca 25 % använder kontanter medan över 70 % betalar sina vardagliga inköp med ett bankkort (debet- eller kreditkort). Utvecklingen hade en drastisk förändring år 2004 då det för första gången i historien var fler kortbetalare än kontantbetalare. (Kemppainen, 2017)

3.1.1 Framtiden

Kemppainen berättar även om de tre mest betydande förändringarna som håller på att ske inom betalningsmetoder:

Marknaden splittras

Istället för att ha en instans som svarar för kortbetalningar finns det i dagens läge flera olika aktörer och fler är på kommande. Marknaden är väldigt splittrad och det finns betalningsmetoder som t.ex. MobilePay, Apple Pay och Pivo som är snabbt växande metoder och det blir allt vanligare att kunna betala för sina inköp med någon av dessa. Fördelen med en splittrad marknad är att konsumenten har fler alternativ att välja ifrån och kan lättare hitta ett lämpligt alternativ. Nackdelarna däremot är att konsumenten kanske inte klarar av att avgöra vilken som är säkrast och bäst samt att den som mottar betalningen kan ha lika svårt att avgöra vilka betalningsmetoder hen ska motta för att anpassa sig enligt de flestas behov. (Kapanen, 2016)

Betalningarna sker i realtid

Det blir allt viktigare att betalningarna sker i realtid och det klassiska begreppet ”två bankdagar” ska i framtiden inte längre behöva användas. Redan idag subtraheras en aktions summa från ett debetkonto i realtid och att man skulle köpa för mer än vad man är kapabel till är inte längre ett alternativ, men problemet ligger hos mottagaren i transaktioner mellan en bank och en annan. Detta är något som håller på att utvecklas och tanken är att man inom några år kan överföra pengar från vilken bank som helst till vilken bank som helst utan att det finns någon dröjningstid emellan då pengarna inte är tillgängliga för någondera part. (Suomen Pankki, 2016)

Auktoriseringens automatisering

Det som tar tid när man lägger sitt betalkort i en kortavläsare är auktoriseringen. Kortavläsaren kommunicerar med banken och kontrollerar att köpet är befogat och antingen godkänner eller avslår köpet. Enligt Kemppainen håller man på att utveckla ett system som låter kunden göra snabbare inköp i framtiden. Tanken är att kortavläsaren sparar kundens kortuppgifter i samband med första köpet så att man behöver göra auktoriseringen endast en gång och alla betalningar därefter sker betydligt fortare. (Kemppainen, 2017)

3.2 Kortbetalning

Betalkort är ett kort tillåter betalning för varor eller tjänster utan fysiska pengar. Ett betalkort är i de flesta fall tillverkat av plast och kallas även därför i vissa sammanhang för ”plastpengar”.

Det finns flera olika typer av betalkort:

1. **Bankkort** är ett betalkort vars betalningar dras från kundens bankkonto antingen direkt eller inom snar framtid. Ett bankkort kräver att kunden har tillräckligt med pengar på kontot för transaktionen som hen är på väg att godkänna.
2. **Kreditkort** är ett bankkort men med kortkredit.
3. **Betalkort** är ett kort som låter användaren betala mot en faktura enligt överenskommelse.
4. **Prepaid-kort** är ett kort som laddas med pengar på förhand, t.ex. som ett presentkort men utan avgränsning för användningssyfte.

Korten har en standardiserad storlek på 85,6 mm x 53,98 mm och en tjocklek på 0,76 mm. Kortens form styrs av ISO/IEC7810 standarder. Korten är märkta med utstickande skrift som innehåller kortets nummer, innehavarens namn samt giltighetstid. De flesta kort har även en magnetremsa på baksidan och ett litet chip på framsidan, vilka båda fungerar för betalning. Chipet är ett processorchip som innehåller en säkerhetsprocessor och ett minne. Chipet kan vara ett kontaktchip vars användning kräver att man lägger in kortet i läsaren, eller så kan chipet vara läsbart på distans. De flesta kort i dagens situation är en kombination av de två ovannämnda och fungerar på bägge sätt. Första chipkortet i Finland var ”*Otakortti*” och det kom år 1987. (Maksukortti, 2018)

För att kunna betala med ett kort krävs en betalterminal vart man lägger in kortet. Det finns flera olika betalterminaler och de kommer med olika avgifter. Vad som skiljer terminalerna från varandra är snabbhet, användarvänlighet samt säkerhet. Det finns även trådlösa varianter som underlättar situationen för småföretagare, eftersom de är mer portabla. Betalterminalernas priser varierar från tillverkare till tillverkare. Vissa har en startavgift samt en månadsavgift och väldigt liten provision av transaktionerna, medan andra inte har några

fasta avgifter utan utgår helt på provision av försäljningen. Provisionen kan vara allt från ca 0,3 % och upp till några procentenheter. Detta är något som är mycket lönsamt för småföretagare att räkna ut på förhand innan de väljer betalterminal. En betalterminal bör vara uppkopplad till en internetanslutning för att fungera korrekt (Reinikainen, 2018).

Den vanligaste typen av kort i Finland är ett bankkort. Bankkort beviljas av en bank som kunden själv kan välja ut. Det vanligaste bankkortet i sin tur är ett kredit/debet-kort vilket ger möjligheten att använda kortet som ett betalkort och som ett bankkort, dvs man kan betala med det antingen direkt från sina egna pengar eller betala med kredit och få en faktura i efterhand.

Vad som krävs för att öppna upp och stänga ner kassan på morgon och kväll är egentligen endast ett knapptryck. Alla betalningar registreras automatiskt och man behöver inte ”räkna” någon kassa.

3.3 Nets

Kortbetalningarna i butiken görs via Nets betalterminaler. Nets är en ledande aktör inom betalterminaler i Norden och är ett företag som blev grundat år 2010 i Danmark. Nets betalterminaler har en öppningsavgift på 85€ och en månadsavgift på 50€/månad men utöver det är avgifterna provisionsbaserade och utgörs beroende på vilket kort kunden betalar med. 0,31 % är den vanligaste provisionen vilken är länkad till EU debet-kort. Här finns även en maxgräns på 75 cent vilket betyder att trots att betalsumman överskrider 322€ blir avgiften för försäljaren fortfarande endast 75 cent. Avgifterna är upplagda på följande sätt:

- 0,31 % för debetkort inom EU, med en maxgräns på 0,75€
- 1,25 % för debetkort utanför EU av privatperson
- 1,45 % för debetkort utanför EU av företag
- 0,9 % för kreditkort av privatperson inom EU
- 1,1 % för kreditkort av företag
- 1,65 % för kreditkort utanför EU

Avtalet binder bägge parter för minst 3 år. (Nets, 2019)

3.4 Aktiiviraha

Detta kapitel är hemlighetsstämplat.

3.5 Collector Bank

Detta kapitel är hemlighetsstämplat.

3.6 Klarna Bank

Klarna är ett kreditbolag som beviljar faktura på basis av personsignum, likt Collector Bank. Skillnaden är att klarna har en månadsavgift per faktura samt ränta om man delar upp betalningen i flera delar. Man kan välja att betala bort allting på första fakturan och då förblir de extra utgifterna mycket små eftersom faktureringsstillägget är 3,95 euro och det inte hinner bildas någon ränta. Om man vill dela upp betalningarna kan man göra det med på 12, 24 eller 36 månader. Om man exempelvis köper en produkt som kostar 899 euro kommer krediten totalt att vara 1221,07 € vilket är betydligt dyrare. Årsräntan är 9,90 %, behandlingstillägg 3,95 €/månad samt startavgift 29,90. Verklig årsränta blir därmed 23,27 %. Klarna Bank finns endast att fås via nätbutiken, men kan utnyttjas för alla produkter och tjänster. Detta är den enda möjligheten att via nätbutiken antingen spjälka upp totalsumman i flera rater eller betala några veckor efter leveransen. Klarna Bank är ett väldigt populärt betalningssätt på nätbutiken och kunde vara det även i fysiska butiker om det vore ett alternativ.

3.7 Risker

Det finns väldigt få risker med själva kortbetalningsprocessen. Kontanta pengar kan bli stulna ur en plånbok och är näst intill omöjliga att spåra men medan ett kort lika lätt kan bli stulet förblir betalningarna spårningsbara. Ett kort går även att frysa om man märker att det har försvunnit, vilket gör kortet värdelöst. (OP Pohjola, 2018)

Kontanta pengar kan användas av vem som helst utan att betalningens mottagare kan veta vem de egentligen hör till, medan ett betalkort är märkt med ägarens namn och kan kontrolleras i situationer som t.ex. om användaren inte kommer ihåg pinkoden och ber om att kringgå koden för betalning.

Risker med kortbetalning är kortkopiering. Det har framkommit situationer var en kriminaliserad organisation har bytt ut en vanlig kortautomat på t.ex. en bensinstation till en kortkopieringsmaskin som kan se ut på exakt samma sätt. Maskinen brukar även vara utrustad med en kamera som filmar kundens pinkod. Kunden har i en sådan situation av misstag låtit kopiera sitt kort och gett ut sin pinkod så att någon annan kan använda kontot som kortet är länkat till. (Keski-Korpela, 2015)

Vad som antas vara största risken med att inte motta kontanta betalningar för en återförsäljare som Gigantti är att kunden inte har någon annan möjlighet att betala för sin produkt och Gigantti mister affären. Detta är dock ingen stor risk om det erbjuds andra betalningsmetoder.

I Finland finns det ingen lag som säger att man måste ta emot kontanter trots att de klassas som en laglig betalningsmetod. Enda gången då man blir tvungen att ta emot kontanter är om en skuld redan uppstått och den skuldsatta parten erbjuder sig att betala en laglig betalningsmetod t.ex. kontanter, men detta går att kringgå genom att aldrig göra upp affären det vill säga sätta den andra parten i skuld utan att på förhand bestämma om betalningssättet. Eurosedlar och -mynt har blivit godkända som lagliga betalningssätt av Europeiska Unionen (European Commission, 2019). Enligt Konkurrens- och konsumentverket bör man med tydliga skyltar och texter på ytterdörren meddela ifall man inte tar emot kontanter.

Men redan t.ex. i Danmark, som för övrigt är känt för att bli mer och mer kontantlöst, finns en lag på att man måste ta emot en betalning som görs med ett lagligt betalningssätt. I Finland går avtalsfriheten före och bägge parter har friheten att välja om en affär görs upp eller ej. (Heikkinen, 2016)

Konkurrens- och konsumentverket gjorde en undersökning år 2016 om betalkort och kontanter. Man undersökte betalkortets vanlighet och kom fram till att 98 % av alla finländare har ett kort att betala med, vilket betyder att över 100 000 finländare är utan betalkort för att inte nämna t.ex. asylsökanden. Dessutom finns det en stor del av kortinnehavare som inte klarar av att använda sitt kort av en eller en annan orsak, vilket betyder att det finns fler som använder sig av endast kontanter än vad det finns kortlösa människor i Finland. (Raijas & Saastamoinen, 2015)

Baserat på denna teori kan man anta att kostnaderna för kontanter i samband med den låga användningsgraden gör att det börjar vara aktuellt att överväga kontantlöshet redan i dagens läge.

4 Metodik

Resultatet utgörs genom att räkna ut kostnader för diverse betalningsmetoder. För kontanta pengar är det till största delen personalkostnader men även pengatransport samt förvaring av pengar. Vad det gäller kortbetalning är det avgifter för betalterminaler samt procentar av betalningarna beroende på vilken bank betalkortet hör till. Dessa kostnader kommer sedan jämföras mot varandra för att komma fram till ifall det vore lönsamt att lämna bort kontanterna eller ej, och ifall inte så kommer betalningsmetodernas förutspådda riktning jämföras för att se när det kunde bli lönsamt.

Gigantti Vaasas varuhuschef Pehkonen intervjuades eftersom hon betalar ut personalens lön samt har hand om husets rapporter varifrån man ser alla utgifter skilt var för sig. I en av dessa rapporter ser man hur stora utgifter huset har från kortbetalningar, vilket sedan går att dividera med summan för kortbetalningar totalt för att få ut en genomsnittlig procentavgift för kortbetalningar som gjorts.

Rantalaiho ansvarar för tjänster inom kedjan och sitter vid huvudkontoret i Helsingfors. Rantalaiho blev intervjuad för att han har gått igenom förhandlingar med de olika kreditinstituten och är den personen man ska rikta sig till om man har frågor angående tjänster eller finansieringar.

Att det finns siffror och tal endast tillbaka till 2013 beror på butikssystemet Gigantti använder. Butikssystemet som heter ”ElGuide” har sen 2013 börjat registrera noga data över hur stor försäljning det varit per betalningsmetod.

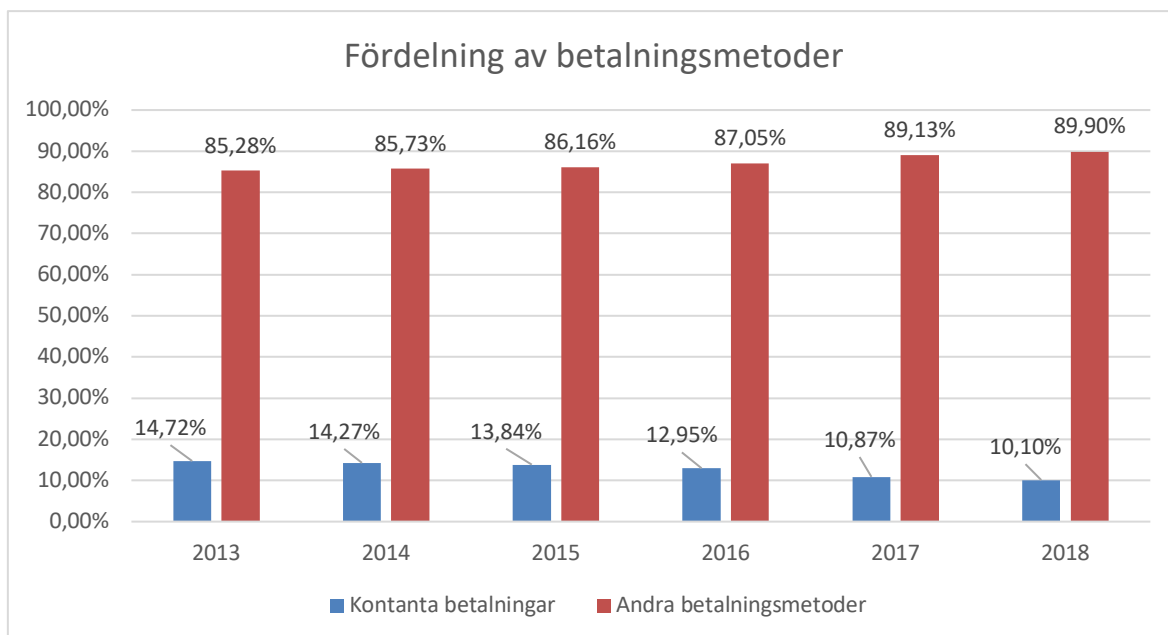
Fördelningen av betalningsmetoder kommer att användas som en graf för att göra en analys av vad riktningen är och hur de kommer fördelas några år framåt. På motsvarande sätt kommer sedan utgifterna för kortbetalningar jämföras mot utgifter för kontanta betalningar, för att se när kontanter procentuellt sett blir dyrare än kortbetalningar eller om det möjligtvis redan har skett.

5 Resultat

I resultatkapitlet presenteras analyserade data i form av grafer och tabeller. Graferna förklaras med text som berättar om vad vi av graferna kan se. Datat är taget ur butikssystemet ”Elguide” och från löneutgifter av Pehkonen.

5.1 Fördelningen av betalningsmetoder

Hur betalningarna fördelats kan man ta reda på från Giganttis butikssystem, var det finns sån här typ av data lagrat från 2013 och framåt. Nedan en tabell över hur betalningarna fördelats under de sex senaste åren:



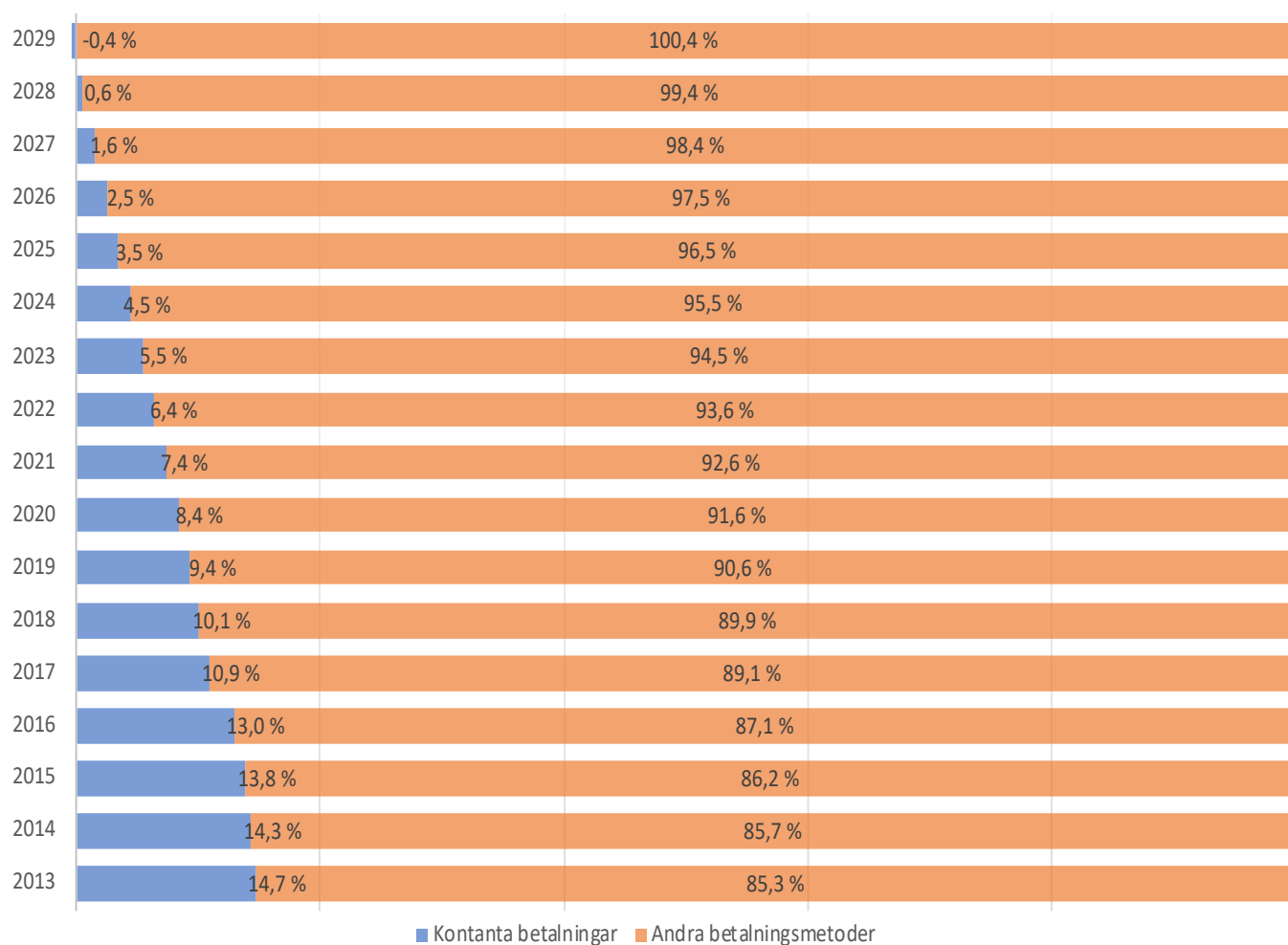
Figur 3: Fördelning av betalningsmetoder i Gigantti Vaasa.

Vad man av tabellen kan se är att andelen kontanta betalningar har minskat avsevärt bara inom några års tid. Andelen kontanta betalningar har minskat med nästan 1/3 bara under 6 års tid.

5.2 Kostnader för kontanter

Detta kapitel är hemlighetsstämplat.

FÖRDELNING AV BETALNINGSMETODER BASERAT PÅ HISTORISK UTVECKLING



Figur 5: Framtidsanalys av betalningsmetodernas fördelning baserat på historisk utveckling.

Som man ur figur 5 kan avläsa är det mellan år 2028 och 2029 som kontanterna enligt historisk utveckling försvinner ur konsumenternas plånböcker för gott. Detta är en riktgivande utveckling och går inte att lita på med 100 % säkerhet eftersom det bara är baserat på en historisk utveckling. Man kan dock anta att det kommer fortskrida på ett nära motsvarande sätt, och liknande resultat har man kommit till i tidigare undersökningar som nämnts i teorin.

5.3 Kostnader för kortbetalningar

Detta kapitel är hemlighetsstämplat.

5.4 Analys

Detta kapitel är hemlighetsstämplat.

6 Sammanfattning

Genom att studera olika historiska siffror och utgående från dessa göra analyser för framtida värden enligt trender fick jag i arbetet fram ett konkret årtal för när det enligt trenden vore dags för Gigantti Vaasa Oy att göra sig av med kontanta kassor och övergå endast till digitala valutor. Enligt analysen överskrider de procentuella kostnaderna för kontanta betalningar kortbetalningskostnaderna år 2025, medan årtalet för när kontanter försvinner ur konsumenternas bruk helt och hållet är enligt analysen år 2028. Resultatet är som tidigare nämnt endast ett riktgivande resultat som baserar sig helt och hållet på historisk trend. Världen förändras ofattbart snabbt och vi kan inte med säkerhet veta hur man betalar för sina inköp om 10 år eller hur affärsvärlden ser ut över huvud taget.

I arbetet kunde inte alla konkreta siffror och kostnader visas eftersom de är sekretessbelagda av Gigantti Oys ledning och får inte under några som helst omständigheter synas för utomstående eftersom det kan vara frågan om företagshemligheter. Det skulle även ha varit till fördel att ha data längre bak än från 2013, eftersom en fem års period i denna typ av undersökning är en relativt kort period och resultatet kunde möjligtvis vara annat om jag skulle ha fått data ända från t.ex. år 2006 då butiken öppnade.

Arbetet kunde göra att Gigantti Vaasa Oy kunde spara upp till X euro per år genom att sluta med kontanta kassor, men risken med att som företag sluta med kontanter innan konsumenterna gör det är att man kan förlora en del affärer till konkurrenter som fortfarande accepterar kontanter som betalningsmedel. Av denna orsak kan det vara skäl till att aktivt följa upp utvecklingen för de olika betalningsmetoderna för att göra övergången till kontantlöshet så lönsam som möjligt.

Som utveckling för detta arbete kunde man undersöka möjligheten till att förverkliga Klarna Bank som betalningsmetod även i fysiska butiker och inte endast på nätet. Detta kunde ha stor potential och är från förr bekant för en stor del av konsumenterna.

7 Litteraturförteckning

- European Central Bank. (December 2018). *Banknotes and coins circulation*. Hämtat från European Central Bank:
https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/banknotes+coins/circulation/html/index.en.html
- Esselink, H., & Hernández, L. (2017). *Occasional Paper Series: The use of cash by households in the euro area*. Belgium: European Central Bank.
- Kemppainen, K. (2017). *Maksaminen muuttuu reaaliaikaisemmaksi ja huomaamattommaksi*. Helsingfors: Finlands Bank.
- Maksukortti*. (Maj 2018). Hämtat från Maksukortti:
<https://fi.wikipedia.org/wiki/Maksukortti>
- Euro*. (Februari 2019). Hämtat från Euro: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Euro>
- Reinikainen, P. (2018). *Maksupäätteet hintavertailussa*. Helsinki: Yrittäjät.
- Rantalaiho, A. (Mars 2018). Sales Manager Commercial Services. (N. Back, Intervjuare)
- Pehkonen, S. (Mars 2018). Store Manager. (N. Back, Intervjuare)
- Kapanen, H. (Maj 2016). Maajohtaja. Suomi.
- Suomen Pankki. (Toukokuu 2016). Millä tavoin maksamme 2020-luvulla? Helsinki, Suomi.
- Keski-Korpela, N. (den 27 November 2015). *Yle*. Hämtat från Kun auton tankkaus tyhjentää tilin – korttien kopiointilaite vie tilin saldot Filippiineille:
<https://yle.fi/uutiset/3-8460564>
- OP Pohjola. (2018). *Ilmoita kadonneesta kortista*. Hämtat från
<https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/paivittaiset/kortit/kortin-katoaminen>
- Takamaa, T. (den 07 April 2018). Operations Manager. (N. Back, Intervjuare)
- Käteinen. (April 2018). *Wikipedia*. Hämtat från Käteinen:
<https://fi.wikipedia.org/wiki/K%C3%A4teinen>
- European Comission. (Maj 2019). *European Comission*. Hämtat från The Euro:
https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/euro-area/euro_en
- Heikkinen, P. (Januari 2016). *Osastopäällikkö*. Hämtat från Voiko käteisestä kieltäytyä? : <https://www.eurojatalous.fi/fi/blogit/2016-2/voiko-kateisesta-kieltaytya/>
- Raijas, A., & Saastamoinen, M. (2015). *Kuluttajien näkemys pankkien tarjonnasta*. Kilpailu- ja kuluttajavirasto.
- Nets. (April 2019). *Nets*. Hämtat från Maksupäätteet:
<https://www.nets.eu/fi/payments/korttimaksut-myymalassa/maksupaatteet/>

